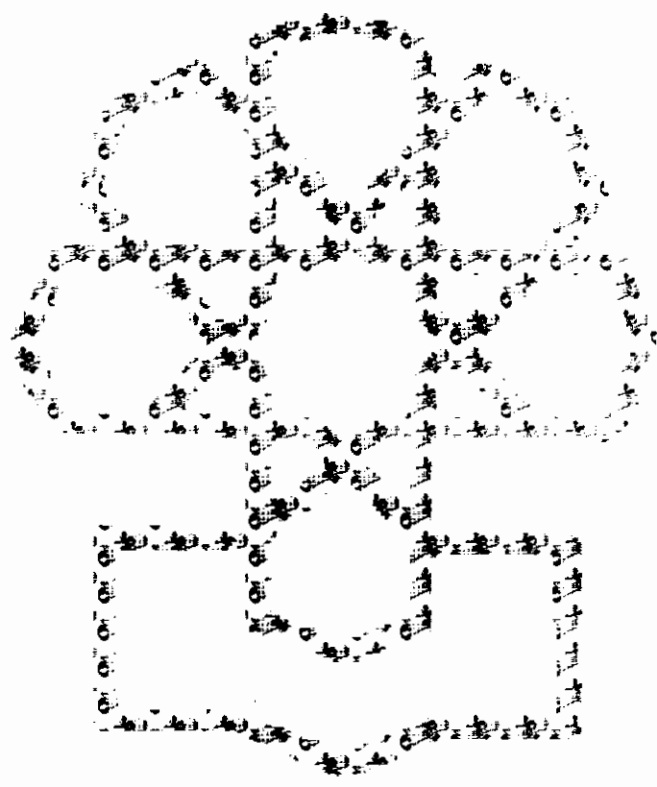

پیشنهادی برای بازنمایی میزان مالکیت دولتی در بودجه

درباره لایحه بودجه ۱۳۷۹ - شماره (۸۱)

معاونت پژوهشی
بهمن ۱۳۷۸

کار: دفتر بررسی های اقتصادی

کد گزارش: ۲۴۰۵۳۷۶

بسمه تعالی

پیشنهادی برای بازنمایی میزان مالکیت دولتی در بودجه

کد گزارش: ۲۴۰۵۳۷۶

بر اساس تبصره ۳۵ بودجه سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ کل کشور دولت پذیرفته است که به واگذاری فعالیت‌های اقتصادی به بخش غیردولتی به مقیاس گسترده بپردازد. این کار باید تا آغاز بودجه سال ۱۳۷۹ تکمیل شده باشد. با وجود این هنوز اقدام ملموسی در این زمینه صورت نپذیرفته است.

برای نمایش حوزه مالکیت دولتی لازم است گزارش ویژه‌ای پیوست بودجه‌های سالانه شود که در آن درصد مالکیت دولتی در کلیه واحدهایی که دولت در آنها مالکیتی دارد مشخص شود. این جدول باید به مالکیت واحدهای دولتی و وابسته به دولت هم تعمیم داده شود. جدول زیر نمونه‌ای از اطلاعات مورد نیاز را مشخص می‌کند.

جدول نمایش حدود و حوزه فعالیت در مالکیت دولتی

شماره ردیف	کد بودجه‌ای	نام شرکت	زمینه فعالیت	درصد مالکیت دولت	درصد مالکیت شرکت‌های دولتی	درصد مالکیت نهادها و بنیادها	ارزش سرمایه شرکت	درآمد شرکت در سال	سود (زیان) شرکت در سال	توزیع سهامداران غیر عمومی

به نظر می‌رسد که این فهرست دست کم از ۲۵۰۰ شرکت تشکیل شده باشد. کمتر از ۵۰۰ مورد از این شرکت‌ها کد بودجه‌ای دارند ولی تعداد قابل ملاحظه‌ای از آنها به نوعی تحت مالکیت یا کنترل شرکت‌های دولتی قرار دارند. بخش اعظم رفتارهای غیراقتصادی هم در این شرکت‌ها انجام می‌شود.

جدول باید یک بار به صورت مقداری و یک بار به صورت درصد تغییر ارائه شود. در ستون سهامداران غیر عمومی باید تمرکز سهام مشخص شود. دولت باید بر اساس این جدول برای کاهش مالکیت خود هدف‌گذاری کند و گرنه هرگز تحولی در زمینه واگذاری‌ها انجام نمی‌شود.

یکی از نتیجه‌های اجرای این پیشنهاد به وجود آمدن پایگاهی برای شناخت حدود مالکیت دولتی است. در حال حاضر صدها شرکت شبه دولتی وجود دارد که حتی نمی‌توان در نگاه نخست مالکیت دولتی را در آن ردیابی کرد. بخش بزرگی از کج روی‌های شرکت‌های دولتی با واسطه این شرکت‌ها انجام می‌شود. بدیهی است که در پی تشخیص حدود مالکیت دولت سیاست‌گذاری برای تغییر بافت شرکت‌های مورد بحث نیز ساده‌تر می‌شود.

نتیجه دیگری که از تنظیم این جدول حاصل می شود این است که نظارت بر عملکرد دولت در زمینه واگذاری ها دست کم در بعد حدود واگذاری ساده تر می شود. وجود جدول، عاملی برای نمایش دامنه عملکرد انحصاری در رشته های مختلف نیز محسوب می شود. از آنجا که سیاست های انحصارزدایی جزء تفکیک ناپذیر سیاست واگذاری است، دولت با شناخت حدود انحصار خود می تواند نحوه برخورد با طرح های انحصارزدایی و ایجاد رقابت سالم را مشخص نماید.